

ЛОКАЛЕН АКЦИСКИ ПЛАН НА ОПШТИНА БИТОЛА И РОМСКАТА ЗАЕДНИЦА

Општи податоци за состојбата на Ромската заедница во Северна Македонија

Во областа на здравството Ромите се соочуваат со многубројни проблеми. Високиот процент на долготрајни хронични заболувања придонесуваат и до забрзана и прерана смрт кај оваа популација на граѓани.

Анализите укажуваат дека во просек Ромите живеат 10 години пократок живот од општата популација. Краткиот животен век на Ромите е документиран во многу извештаи, при што од резултатите на државниот завод за статистика укажуваат дека 7% од Ромската заедница умира на годишна возраст 25-44, додека 37% умира на годишна возраст од 45-64 години. Околу 49% умираат на возраст од 65-84, при што само 7% доживува 85 години.

Доколку пак споредиме со старосна пензија само 45% од Ромите може да дочекаат старосна пензија додека кај Не-Ромите во просек процентот изнесува 75%.¹

Значителен број на Роми имаат проблеми со пристап до здравствени услуги особено лицата кои не се идентификувани во системот, лицата кои немаат лични документи и немаат здравствено осигурување.

Последните официјални информации на Министерството за труд и социјална политика зборуваат за бројка од околу 700 лица кои немаат здравствено осигурување заради немање лична документација, но според невладините организации таа бројка е многу поголема.

Следните фактори влијаат на пристапот на Ромите до здравствени услуги:

¹Стратегија за инклузија на Ромите 2022-2030 / www.mtsp.gov.mk

Оддалеченоста на најблиската болница за 27% од Ромите изнесува два километра, а домовите на околу 12% од ромските домаќинства немаат пристап до асфалтен пат²

Пристап до чиста вода за пиење и одржување на лична хигиена, околу 10% од ромските домаќинства во земјава немаат вода за пиење во внатрешноста на нивните домови, додека во 18% од домаќинствата немаат пристап до канализациски систем³

Лошите услови во кои живеат и ромските населби се најчесто во близина на диви депонии

Недостиг на финансиски средства придонесе за неможноста за обезбедување на доволно продукти за лична хигиена

Недоволна информираност за вакцините и процесот на вакцинација

Според истражувањето на УНДП и Светска банка процентот на Роми кои се вклучени во неформална невработеност опаднал во периодот од 2011-2017 за 26 процентни поени, достигнувајќи 38%.

Според податоците од Ревидираната програма за реформи во вработувањето и социјална политика, во просек 25% од населението работи неформално. Најчеста форма на неформално вработување кај Ромите мажи е во трговија, такси услуги, како и градежништво и земјоделство, додека кај Ромките најчестата форма на вработување е во трговијата и хигиенските услуги. Врз сезонска работа се потпираат многу ромски семејства во летниот период за време на жетварската сезона. Околу 48% од ромските семејства се корисници на социјална помош⁴.

Според податоците од социјалното мапирање од 2018, стапката на вработеност на Ромите изнесува 23%, скоро двојно помала од националниот просек, додека стапката на невработеност на Ромите е рекордно висока на 67%. Кај жените Ромки, стапката на вработеност изнесува 8%.⁵

За да се намали невработеноста, во рамки на оперативниот план за вработување, предвидени се мерки за работодавачите да охрабрат да вработуваат Роми или да развиваат сопствени бизниси, како и мерки за зголемување на вештините на невработените. Во просек, околу 3-4% од

²Предизвиците за Ромите за време на кризата предизвикана од КОВИД-19, Извештај на Институт за европска политика Скопје, мај 2020

³Предизвиците за Ромите за време на кризата предизвикана од КОВИД-19, Извештај на Институт за европска политика Скопје, мај 2020

⁴Стратегија за инклузија на Ромите 2022-2030 / www.mtsp.gov.mk

⁵Стратегија за инклузија на Ромите 2022-2030 / www.mtsp.gov.mk

Ромите биле корисници на активните мерки за вработување во последните неколку години и иако апсолутниот број на корисници Роми се зголемува, релативниот удел на вкупниот број на корисници опфатени со активните мерки за вработување останува непроменет⁶

Проекциите на извештајот на УНИЦЕФ покажуваат дека во Северна Македонија процентот на деца кои живеат во домаќинства чиј животен стандард е значително под националниот просек, е зголемен од 27.8% пред пандемијата на 32.4% по пандемијата. Ова става 19.000 деца во Северна Македонија под релативната линија на сиромаштија што е повисоко споредбено на проценката од јули 2020-16.000 деца⁷.

Реален системски проблем е и тоа што училиштата немаат систем за прибирање на податоци за социо-економскиот статус на децата Роми со што би се овозможило проценка на потребата за помош при пристап до соодветно образование.

Населбите каде што живеат Ромите во Република Северна Македонија 90% се неформални и не се опфатени со Детален Урбанистички План. Тоа со себе повлекува низа на комплексни проблеми како што се: несоодветните услови за живеење, лошата инфраструктура, немање пристап до фекална и атмосферска канализација, немање пристап до вода и електрична енергија. Ромските семејства најчесто живеат во индивидуални домови, со поголем број на членови во семејството. Во текот на пандемијата таквите семејства имаа сериозни проблеми со простор за изолација и одржување на социјална дистанца кога имаа заболен член од семејството, одржување на соодветна хигиена и заштита.

Според Регионалниот извештај за Роми од 2017 година спроведен од УНДП за земјите од Западен Балкан, состојбата во делот на инфраструктурата во Република Северна Македонија е следна:

- 10% Роми немаат пристап до вода
- 16% Роми немаат пристап до јавна канализација
- 26% Роми немаат тоалети во домот
- 7% Роми немаат пристап до електрична енергија⁸

Дополнително како значителен проблем е истакнат проблемот со легализацијата на бесправно изградените домови кај ромската заедница, кое на долг рок креира сериозни последици за животот на ромските семејства.

⁶Стратегија за инклузија на Ромите 2022-2030 / www.mtsp.gov.mk

⁷<https://www.unicef.org/northmacedonia/press-releases/not-all-children-are-accessing-vital-services-due-covid-19-pandemic-putting-them>

⁸Стратегија за инклузија на Ромите 2022-2030 / www.mtsp.gov.mk

Според досегашните анализи и податоците од социјалното мапирање, околу 28% од Ромите ги немаат легализирано своите живеалишта поради немање на урбанистички план во општината за тие населби или поради неможност за покривање на финансиските трошоци. Дополнително, граѓаните кои поднеле барања за легализација на нивните објекти чекаат повеќе од 5 години одговор од надлежните институции за статусот на нивното барање.

Следствено, лошите услови во областа домување влијаат на пристапот на образование, здравствени услуги, вработување и други основни човекови права, кои мора да бидат достапни за секој поединец. Недостатокот на таков пристап ја прави заедницата маргинализирана, сиромашна и необразована, ограничена во сопствените населби (сегрегирани заедници).⁹

3% од ромските семејства во Северна Македонија немаат пристап до електрична енергија, додека пак 38% немаат пристап до интернет и 51% немаат компјутер.¹⁰

Вовед, профил и идентификација на ромската заедница која живее на територијата на Општина Битола

Во Општина Битола најголемиот број на ромско население живее во населбата „Баир“. Населбата „Баир“ се наоѓа на левиот брег од реката Драгор која го дели градот Битола на два дела. Куќите на населението се положени на трите рида кои всушност ги претставуваат трите дела на населбата „Баир“ – „Смилевски Баир“, „Централен Баир“ и дивата населба „Петочна вода“.

На овие три и уште неколку други ридови се смета дека постоела средновековна Битола од кога се смета дека најголемиот процент на ромско население е доселен во Битола.

⁹Стратегија за инклузија на Ромите 2022-2030 / www.mtsp.gov.mk

¹⁰Предизвиците за Ромите за време на кризата предизвикана од КОВИД-19, Извештај на Институт за европска политика Скопје, мај 2020

Според последниот попис во РСМ од 2021 година во Општина Битола како Роми се изјасниле 2954 граѓани, односно 3,2% од вкупното население во општината.

Тековни активности и политики на општината за Роми:

- Инклузија на деца Роми
- Општинско корисна работа СДЦ – едукатори
- Центар за кариерно-здравствено советување Еразмус ROMA HEALTH CARE 2
- Поддршка на ЗГ кои работат со РОМИ
- ЗГ Сумнал-член на Општински совет за социјална заштита
- Проект БАИР
- Проект на УСАИД за инклузија на Роми
- Локален здравствен акциски план за Роми.

Важни податоци за Општината:

Вкупен број на Роми жители на општината	Населби во кои живеат Ромите	Вработени Роми по институции	Број на деца Роми вклучени во градинки за последна учебна година 2021/2022		Број на деца Роми запишани во основно училиште во последна учебна година 2021/2022		Број на деца Роми запишани во средни училишта во последна учебна година 2021/2022	
			Машки	Женски	Машки	Женски	Машки	Женски
3,2 %	Населба БАИР	ЈКП Водовод – 5 вработени КЈП Никсоградба – 7 вработени ЈП Комуналец – 23 вработени	8	12	318	335	37	40

	Вкупен број на членови			Вкупен број на млади
		Мажи	Жени	
Членови на Акциска Група на заедница	14	6	8	10
Членови на Институционална работна група	7	2	5	5
Членови на Општинска Работна група	5	1	5	3

Планирани цели и резултати на локалниот акциски план (ЛАП)

Урбанизам, домување, основни услуги

Бр.	Мерка / Активност	Очекувани Резултати	Врска со други стратешки документи	Надлежни институции	Временска рамка (од-до)	Буџет		Мониторирање/Евалуација	
						Буџетска проценка во МКД	Извор	Индикатор	Извор
1.	Реконструкција на улицата „Караорман“ на Баир	Подобри услови за живот во населба Баир	ДУП за северна станбена зона Баир	Општина Битола	Од јануари 2023 до завршување на проектот	22.600.000,00 мкд (367.480 евра)	Општина Битола Донатори	-Инсталација на мешовита канализација, водоводна мрежа и коловоз (должина 1.127 метри)	Општина Битола
2.	Изработка на 3 Детални урбанистички планови за Баир 1,2 и 3	Почеток на решавање на проблемот со домувањето, односно образованието и пристапот до комунални услуги. На ваков начин само може да се има стратешки однос кон инклузијата на Ромите.	ГУП за град Битола и Стратегија за одржлив развој	Општина Битола	Јануари 2023- Јуни 2024, доколку е во рамки на проектот БАИР тогаш ќе мора да почне до декември 2023	3.131.400,00 мкд (51.000 евра)	ЕУ фондови ИПА 2 Општина Битола заедно со проектни партнери ЦОСВ И ПРЕДА Плус	-Донесени 3 детални урбанистички планови	Општина Битола
3.	Легализација на 50 ромски домаќинства	Реализирање на правото на сопствен дом, а потоа и на правото за пристап до вода, електрична енергија и останати комунални услуги.	Закон за постапување со бесправно изградени градби со важност до декември 2018-та	Општина Битола	Јануари 2023- Јуни 2024 доколку е во рамки на проектот БАИР тогаш ќе мора да заврши до декември 2023	307.000,00 мкд (5000 евра)	Општина Битола ЕУ фондови ИПА 2 Општина Битола заедно со проектни партнери ЦОСВ И ПРЕДА Плус	-Добиени решенија за легализација на бесправно изградени објекти -Сопственост на објект со имотен лист	Општина Битола

4.	Да се продолжи со финансирањето за вклучување на 30 деца Роми во градинките, 5% да си плаќаат родителите (од кои 2% девојчиња)	Зголемен број на деца роми вклучени во јавните предучилишни установи	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Општина Битола МТСП	Јануари 2023- Јуни 2024	640.000 мќд (10.400 евра)	Општина Битола МТСП	-Вклучени деца Роми во воспитно образовниот процес	Општина Битола
5.	Да се вработат ромски здравствени медијатори	Подобрување на здравствена состојба кај ромското население	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Општина Битола Влада на Северна Македонија	Јануари 2023- Јуни 2024		Општина Битола Влада на Северна Македонија	-Подобрена здравствена состојба кај ромското население - Контрола на имунизацијата на децата Роми	Општина Битола
6.	Да се отвори здравствен едукативен центар во Битола	Зголемена информаност кај ромите за сите аспекти кои се важни за здравјето на ромите	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Општина Битола Влада на Северна Македонија	Јануари 2023- Јуни 2024		Општина Битола Влада на Северна Македонија	-Едуцирани и информирани граѓани во однос на бесплатни прегледи -Зголемен број на жени Ромки кои редовно посетуваат матичен гинеколог	Општина Битола
7.	Доделување на помош во износ од 3.000 евра по домаќинство за делумно реновирање (ПВЦ прозори, тоалет, итн.) на домовите на 5 социјално загрозуени ромски семејства годишно	Подобрување на услови за домување за 5 семејства од социјално загрозуени семејства	Програма за ЛЕР и програмата за домување	Општина Битола	Септември 2022 – Септември 2023		Буџет на Општина Битола Влада на Р.Северна Македонија	Доделена помош за делумно реновирање на домаќинство на социјално загрозуени ромски семејства	Извештаи на Општина Битола

8.	Фонд за Реновирање на Домаќинства (парцијални реновирање на барем 27 ромски домаќинства во населба Баир) од 3000 до 6000 евра во денарска противвредност,	Подобрување на условите и квалитетот на живот на барем 102 граѓаните Роми од населба Баир	Проект БАИР-здружена акција на Битола за вклучување на Ромитр	Општина Битола заедно со проектни партнери ЦОСВ и ПРЕДА Плус	Август 2022-Ноември 2023 (се однесува на целиот процес)	9.210.000,00 мкд (150.000 евра)	ЕУ фондови ИПА 2	Подобрено домување преку градежни интервенции во барем 27 ромски домаќинства	Проект БАИР
----	---	---	---	--	---	---------------------------------	------------------	--	-------------

Борба против дискриминација на Ромите

Бр.	Мерка / Активност	Очекувани Резултати	Врска со други стратешки документи	Надлежни институции	Временска рамка (од-до)	Буџет		Мониторирање/Евалуација	
						Буџетска проценка во МКД	Извор	Индикатор	Извор
1	Учество во национална кампања за осуда на праксите за забрана на пристап на Ромите во јавни објекти/локали (базен, ресторан, кафе бар, итн.)	Подобрување на услови за живот и слободно движење на Ромите до сите јавни објекти/локали	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Општина Битола	Септември 2022 – Јуни 2023 Септември 2023 – Јуни 2024	Совет на Европа	Во рамки на постоечка програма на Општината Влада на Р.Северна Македонија	Слобода за движење на Ромите во сите јавни објекти/локали	Извештаи на Општина Битола (периодични) Извештаи од реализирани активности

Образование

Бр.	Мерка / Активност	Очекувани Резултати	Врска со други стратешки документи	Надлежни институции	Временска рамка (од-до)	Буџет		Мониторирање/Евалуација	
						Буџетска проценка во МКД	Извор	Индикатор	Извор
1.	Да се продолжи со поддршка на ромските образовни медијатори	Вклучување ромски деца во основното образование, нивно интегрирање во редовното основно образование, спречување на осипување, откажување и олеснета комуникација со сите засегнати страни.	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Министерство за образование	Јануари 2023-Јуни 2024	Не се потребни финансиски средства од општина Битола	Мин. за образование	Запишани деца во основно и средно образование и нивна редовност во наставата и поддршка за совладување на наставните предмети	Општина Битола
2.	Спроведување на турска настава за најслабите 30 ученици Роми кои се вклучени во 2, 3 и 4 одделение во основно образование,	<ul style="list-style-type: none"> - Јавен повик за ангажирање на турски турски - Листа на идентификувани 	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Општина и локални основни училишта	Јануари 2023-Јуни 2024	Донатори	Донатори	- Број на вклучени деца во турската настава од кои 50% да	- Договор и за ангажирани турски

Бр.	Мерка / Активност	Очекувани Резултати	Врска со други стратешки документи	Надлежни институции	Временска рамка (од-до)	Буџет		Мониторирање/Евалуација	
						Буџетска проценка во МКД	Извор	Индикатор	Извор
	кои покажуваат низок образовен успех	ученици со слаб успех - Равиена турска програма Број на реализирани турски часови						бидат девојчиња - ангажирани 5 турси за спроведување на турската настава - Број на реализирани и турски часови Најмалку 65% од учениците го зголемиле нивниот успех	- Извештај од основните училишта - реализација на турската настава - Свидетелства од учениците - Слика од настани
3.	Информирање на Ромите за мерките за вработување кои ги нуди Локалната агенција за вработување вклучувајќи ги и можностите за финансирање на сопствените бизниси	Зголемен број на информирани роми за мерките за вработување и начин на нивно искористување	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Агенција за вработување	Јануари 2023- Јуни 2024	Не се потребни финансиски средства од општина Битола	Општина Битола Агенција за вработување	Број на информиран и Роми и Број на одржани сесии	Општина Битола

Бр.	Мерка / Активност	Очекувани Резултати	Врска со други стратешки документи	Надлежни институции	Временска рамка (од-до)	Буџет		Мониторирање/Евалуација	
						Буџетска проценка во МКД	Извор	Индикатор	Извор
4.	Информативни сесии и спроведување на тестови за утврдување на соодветната професија и кариерно насочување според резултатите кај учениците од 9 одделение и матурантите	Соодветен избор на професија и за средно училиште и за избор на факултет	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Агенција за вработување Општина Битола Основни училишта	Јануари 2023- Јуни 2024	Не се потребни финансиски средства од општина Битола	Во рамки на постоечка програма и Буџет на Општината, Еразмус проекти, Агенција за вработување, Основни и средни училишта	Број на информиран и Роми и Број на одржани сесии	Општина Битола
5.	Да се проверат и понудат курсеви за функционално неписмени возрасни Роми	Да се намали процентот на функционални неписмени роми -Да се понудат верификувани програми за образование на возрасни	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Министерств о за образование Центар за Стручно образование Агенција за вработување Центар за доживотно учење	Јануари 2023- Јуни 2024	Финансиски средства предвидени од други проекти и донатори	МОН Еразмус прроекти	Број на Роми кои се описмениле	Општина Битола
6.	Да се создаде можност за одделни паралелки и скратени образовни	Зголемен број на повратници кои ќе го продолжат своето	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Министерств о за образование	Јануари 2023- Јуни 2024	Финансиски средства предвидени од други	МОН и Општина Еразмус проекти	Број на деца Роми кои биле вклучени во	Основни училишта

Бр.	Мерка / Активност	Очекувани Резултати	Врска со други стратешки документи	Надлежни институции	Временска рамка (од-до)	Буџет		Мониторирање/Евалуација	
						Буџетска проценка во МКД	Извор	Индикатор	Извор
	програми за Ромите кои се вратиле од странство.	образование и ќе го завршат основното образование		Биро за развој на образование Општина Битола		проекти и донатори	Светска банка УНДП	понатамошно образование и во кое одделение продолжиле	
7.	Обуки за наставници во основните и средните училишта и негователи во градинките за недискриминација и говор на омраза	-Намалена дискриминација и говор на омраза -Запознавање со ромската култура, историја и обичаи -сентизитивни наставници и негователи кон ромските ученици	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	-Мин. образование -Мин за труд и социјална политика - Биро за развој на образование	Јануари 2023- Јуни 2024	Финансиски средства предвидени од други проекти и донатори	МОН и Мин за труд и социјална политика	Број на вклучени наставници, негователи	Основни училишта и Општина
8.	Еднократна награда за деца Роми со најдобар успех од основни и средни училишта (машко/женско)	-Зголемен број на мотивирани ученици за постигнување на подобри образовни резултати -Зголемен број на ученици во средните училишта и на факултет	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Општина Битола	Јануари 2023- Јуни 2024	30.000,00 мкд (488 евра)	Општина Битола Невладини организации	Број на деца што добија награди Број на деца запишани во средните училишта и на факултетите	Општина Битола
9.	Спроведување на турска настава за најслабите 30 ученици Роми кои се вклучени во 2, 3 и 4 одделение во	- Јавен повик за ангажирање на турси	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Општина и локални основни училишта	Јануари 2023- Јуни 2024	Ковид грант од програмата на Ромактед	Во рамки на постоечка програма и	- Број на вклучени деца во турската	- Договор и за ангажир

Бр.	Мерка / Активност	Очекувани Резултати	Врска со други стратешки документи	Надлежни институции	Временска рамка (од-до)	Буџет		Мониторирање/Евалуација	
						Буџетска проценка во МКД	Извор	Индикатор	Извор
	основно образование, кои покажуваат низок образовен успех	<ul style="list-style-type: none"> - Листа на идентификувани ученици со слаб успех - Равиена турска програма - Број на реализирани турски часови 					Буџет на Општината	<ul style="list-style-type: none"> настава од кои 50% да бидат девојчиња - ангажирани 5 турси за спроведување на турската настава - Број на реализирани и турски часови - Најмалку 65% од учениците го зголемиле нивниот успех 	<ul style="list-style-type: none"> ани турси - Извештај од основните училишта за реализација на турската настава - Свидетелства од учениците - Слика од настани

Во сите активности потребно е да се почитува принципот на родова еднаквост, подеднакво да бидат опфатени и жените и девојчиња Ромки.

Вработување

Бр.	Мерка / Активност	Очекувани резултати	Врска со други стратешки документи	Надлежни институции	Временска рамка (од- до)	Буџет		Мониторирање/Евалуација	
						Буџетска проценка во МКД	Извор	Индикатор	Извор
1	Комплетирање на четврти степен формално средно образование кај 3 возрасни Роми и нивно вработување во локални фирми	-Вклучени возрасни Роми во програма за дообразование - Спроведена програма за дообразование - Доделени дипломи за комплетирани средно образование - Решение/договори за вработување на возрасни Роми	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Општина	Јануари 2023-Јуни 2024	Ковид грант од програмата на Ромактед	Во рамки на постоечка програма и Буџет на Општината	- 3 возрасни Роми со завршено средно од кои 1 да биде жена образование - Вработени 3 возрасни Роми од кои 1 да биде жена	Извештај од АВРСМ
2	Организирање на информативни и консултативни средби со млади и	- Организиран информативни и консултативни средби со млади и	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Општината, работодавач и и бизнис компании и	Јануари 2023-Јуни 2024		Донација или во рамки на постоечка програма	- Број на реализирани средби	- Листи на присутни - Записници од средби

	возрасни невработени Роми со локални работодавачи/бизниси агенција за вработување за информирање за можностите за вработување на локално ниво како и потребни квалификации за да можат соодветно да се вработат во постоечките бизниси и стопанство на локално ниво	возрасни Роми со работодавачите - Изготвена листа на фирми вклучени во процесот - Развиена дата база на заинтересирани млади и возрасни Роми за нивно вработување		Ромски НВОи				- Број на присутни млади и возрасни Роми од кои 50% да бидат жени - Број на фирми заинтересирани за да го поддржат вработување на Ромите на локално ниво	- Слика од средби
3	Вработување на 5 млади и возрасни невработени Роми во приватни компании на локално ниво на најмалку една година	- Вработени 5 млади и возрасни Роми	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Општината и Центарот за вработување	Јануари 2023-Јуни 2024	Преку Ковид грантот на програмата на Ромактед, индиректно ќе влијае да се вработат	Во рамки на Буџет на приватните компании	- Број на вработени лица од кои соодветен % да бидат жени	- Договори за вработување лица од ромската заедница на најмалку една година
4	Вклучување на 10 млади и возрасни невработени Роми преку активните мерки за вработување и	- 10 млади и возрасни Роми вклучени во активните мерки за вработување	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Општината и Центарот за вработување	Јануари 2023-Јуни 2024		Во рамки на одобрен Буџет на АВРСМ за имплементација на Оперативен	- Број на млади Роми вклучени во активните мерки за вработување од	- Договори за практиканство за 10 млади Роми

	нивна инклузија на пазарот на трудот	<ul style="list-style-type: none"> - Подобрени вештините и квалификациите - Вработени млади и возрасни Роми кои успешно ја завршиле програмата 					план за вработување за 2023 година	<ul style="list-style-type: none"> кои 50% да бидат жени - 70% од вклучените ги зголемиле нивните вештини и кфалификации - Вработени 50% од нладите и возрасните Роми кои учествувале во програмата 	<ul style="list-style-type: none"> - Решение/договор за вработување за 5 млади Роми во приватни фирми на најмалку 6 месеци
5	Организирање на тренинзи за 120 млади Роми за јакнење на нивните вештини за активно барање на работа (ЦВ, интервју, мотивациско писмо) и да бидат поконкурентни на пазарот на трудот	<ul style="list-style-type: none"> -Развиена програма за тренинг -Листа на идентификувани млади Роми -Спроведени тренинзи млади Роми на локално ниво -Најмалку 70% од учесниците ги зголемиле нивните вештини и знаења за активно барање на работа 	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Општина	Јануари 2023-Јуни 2024	Не се потребни финансиски средства од општина Битола	Општина Битола „Сумнал“ – здружение за развој на ромската заедница	<ul style="list-style-type: none"> - Број на идентификувани млади - Број на вклучени млади - Број на реализирани тренинзи - Број на учесници кои го подобриле нивните вештини и знаење - Број на вклучени жени во програмата (минимум 50%) 	<ul style="list-style-type: none"> - Листи на присутни - Записници од средби - Слики

Здравје

Бр .	Мерка / Активност	Очекувани резултати	Врска со други стратешки документи	Надлежни институции	Временска рамка (од-до)	Буџет		Мониторирање/Евалуација	
						Буџетска проценка во МКД	Извор	Индикатор	Извор
1	Обезбедување на редовни бесплатни прегледи за социјално загрозени Роми, пружање на соодветна здравствена заштита и намалување на последиците врз нивното здравје како резултат на КОВИД 19	<ul style="list-style-type: none"> - Идентификувани социјално загрозени семејства - Спроведени редовни бесплатни прегледи - Најмалку 80% од семејствата добиле навремена превентивна заштита и советување 	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Општината и Здравствениот одом	Јануари 2023-Јуни 2024	Не се потребни финансиски средства од општина Битола	Во рамки на постоечки програми на Министерство за здравство за обезбедување на бесплатни прегледи Проект на Сумнал и на општина Битола преку Еразмус проект	<ul style="list-style-type: none"> - Број на посетени семејства - Број на спроведени бесплатни прегледи - Број на семејства кои добиле соодветна навремена 	<ul style="list-style-type: none"> Извештаи од здравствениот дом и општината Листа на посетени семејства Слики од посетите

								<p>превентивна заштита</p> <p>- Број на жени кои добиле соодветен преглед</p>	
2	<p>Организирање на информативни кампањи и средби со ромската заедница за подигнување на свеста за важноста од вакцинирање од вирусот КОВИД 19 како и спроведување на редовни прегледи и одржување на соопственото здравје особено во периодот после КОВИД 19</p>	<p>Организа- рани информативни средби со заедницата на локално ниво</p> <p>- Спроведен и теренски посети во ромските населби</p>	<p>Национална Стратегија за Роми 2022-2030</p>	<p>Општина, Здравствен дом и ромски НВОи</p>	<p>Јануари 2023-Јуни 2024</p>	<p>Не се потребни финансиски средства од општина Битола</p>	<p>Во рамки на постоечка програма на Министерство за здравство</p>	<p>- Број на реализирани информативни средби</p> <p>- Број на присутни на средбите</p> <p>- Зголемен број на вакцинирани од КОВИД 19</p> <p>- Број на жени кои учествувале на средбите и добиле соодветна</p>	<p>Записници Листи на присутни Слики</p>

								информаци ја	
3	Обезбедување на приклучок до питка и квалитетна вода за најмалку 5 социјално загорзени семејства од ромската заедница со цел да им се овозможат соодветни санитарни и хигиенски услови како основен предуслов за заштита од КОВИД 19 и други заразни заболувања	- Листа на идентификувани семејства - Приклучени семејствата на водоводна мрежа	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Општина и Јавно претпријатие за комунална хигиена	Јануари 2023-Јуни 2024	81.500 мкд (1.325 евра)	Во рамки на постоечка програма и буџет на ЈКП	Број на приклучени социјално загорзени семејства на водоводна мрежа	Решение за приклучок Извештај за приклучени семејства на водоводна мрежа
4	Обезбедување на приклучок до фекална канализација на најмалку 5 социјално загорзени семејства од ромската заедница со цел да им се овозможат соодветни санитарни и хигиенски услови	- Листа на идентификувани семејства - Приклучени семејствата на главна фекална мрежа	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Општина и Јавно претпријатие за комунална хигиена	Јануари 2023-Јуни 2024	150.000 денари (2.439 евра)	Во рамки на постоечка програма и Буџет на Општината	Број на приклучени социјално загорзени семејства на фекална мрежа	Решение за приклучок Извештај за приклучени семејства на фекална мрежа

	како основен предуслов за заштита од КОВИД 19 и други заразни заболувања								
5	Обезбедување на приклучок до електрична енергија на најмалку 5 социјално загрозени семејства од ромската заедница со цел да им се овозможат соодветни санитарни и хигиенски услови како основен предуслов за заштита од КОВИД 19 и други заразни заболувања	- Листа на идентификувани семејства - Приклучени семејствата на електрична енергија	Национална Стратегија за Роми 2022-2030	Општина и ЕВН	Јануари 2023-Јуни 2024	120.000 денари (1.951 евра)	Во рамки на постоечка програма и Буџет на Општината	Број на приклучени социјално загорзени семејства на електрична енергија	Решение за приклучок Извештај за приклучени семејства на електрична енергија
6	Изготвување на стратегија и акциски план за општината за раководење со ризици и природни непогоди со цел овозможување на стратешки систем за менаџирање на	- Организиран консултативни средби на општинско ниво - Формирана работна група за развивање на стратегијата	Стратегија за Роми 2022-2030	Општината	Јануари 2023-Јуни 2024		Во рамки на постоечка програма и Буџет на Општината	Усвоен План за ризик за ранливи групи на локално ниво во случај на кризи	Усвојување на планот на Совет на општина

евентуални слични ситуации како КОВИД 19 и ублажување на последиците кон ранливи групи на граѓани како што се Ромите	- Развиена стратегија и акциски план за раководење со ризици								
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Овој документ е подготвен во рамките на Проект на УСАИД за инклузија на Ромите имплементиран од Институт за истражување и анализа на политики – Ромалитико со поддршка на американскиот народ преку Агенцијата на САД за меѓународен развој (УСАИД). Мислењата изразени во оваа публикација им припаѓаат на авторите и не ги изразуваат ставовите на Агенцијата на САД за меѓународен развој или на Владата на Соединетите Американски држави.

Овој документ и дел од активностите утврдени во истиот се изработени согласно меморандумот за разбирање (МЗР) потпишан помеѓу Советот на Европа, Министерството за труд и социјална политика и Општина Битола во рамките на имплементацијата на програмата ROMACTED Фаза II, заедничка иницијатива на Европската комисија (DG NEAR) и Советот на Европа, спроведувана во Западен Балкан и Турција, 2021-2024 година. Тука споделените гледишта не треба да се смета дека се официјално мислење на Европската унија и Советот на Европа